

mei 2020

COOL COCKTAIL

bouwen met en voor de juiste mix

Praktijk van het samen stad maken in Cool Zuid in de geest van de omgevingswet 2019-2020

Cool Zuid is altijd in beweging. Buurtgenoten ontmoeten elkaar op 't Landje, cultuurliefhebbers passeren kroegtijgers op de Witte de Withstraat, kinderen uit heel Rotterdam komen er naar school. Het oogziekenhuis trekt bezoekers van heinde en verre. Bouwverkeer voor nieuwe woontorens rijdt af en aan. De komende tijd gaat er een hoop gebeuren in dit kleine stukje Rotterdam. Tot 2025 worden duizend woningen toegevoegd aan de wijk waarmee het inwoneraantal bijna verdubbelt. De woningbouw is belangrijk voor de wijk maar staat niet op zichzelf. Wonen gaat ook over voorzieningen, openbare ruimte, mobiliteit en het buurtgevoel. Daarnaast zijn er verschillende wensen en belangen. Om al deze onderwerpen en diverse perspectieven samen te brengen, hebben we met veel partijen uit de wijk gewerkt aan één verhaal. Dit verhaal hebben we samengevat in Coolregels. Coolregels bieden een handvat voor iedereen die van Cool Zuid houdt en ermee aan de slag wil.

1 Een laboratorium in het hart van de stad

Verstopt in de drukte

Gelegen tussen drukke doorgaanswegen en grote bouwlocaties zoals de Coolsingel en Westblaak, ligt Cool Zuid. In de luwte van de dijken, uit het zicht van de voorbijganger maar met alle voorzieningen die het stedelijk hart begeert binnen handbereik; winkels en cafés, kunst en cultuur, rustplekken en vergezichten. De wijk Cool Zuid is een van de weinige echt oude buurten in het centrum van Rotterdam met een fijnmazig stedelijk weefsel, dat deel uitmaakt van de negentiende-eeuwse stadsuitbreidingen. Ook de wederopbouw en de stadsvernieuwing hebben hun sporen achtergelaten. Cool Zuid is een van oudsher sociaal gemengde wijk. Het westelijk deel is een rond 1860 gebouwde volkswijk, met een aantal 'rijke' straten langs de randen en door het midden, en sociale woningbouw binnenin.

Het oostelijk Baankwartier is naoorlogs wederopbouwgebied. In de [cultuurhistorische verkenning](#) is beschreven hoe Cool Zuid een van oudsher sociaal gemengde wijk is en het Baankwartier altijd een belangrijke functie heeft gehad op het gebied van haven, uitgaan en zorg. De Schiedamse Vest scheidt deze twee delen van elkaar. In het hart van de wijk ligt plein 't Landje.

Zelfbenoemd oefengebied

Samen werken aan de wijk doen we in Cool Zuid al lang. Bewoners en ondernemers hebben met de lokale overheid de krachten gebundeld, toen in de jaren '90 de Witte de Withstraat verloederde en er een succesvolle kunst en cultuurstraat van gemaakt. Toen in 2011 de hoogbouwvisie en plannen van de gemeente Rotterdam in het Baankwartier bekend werden, stonden enkele bewoners en ondernemers op om mede richting te geven aan de verandering van de wijk en vormden de groep 'In de ban van de Baan' en aansluitend het [Stadslab Cool](#).

Cool Cocktail is een weergave van de gezamenlijke reis die we van november 2019 tot en met maart 2020 aflegden. We laten zien waar we vertrokken, geven de werkwijze weer, tonen de inhoudelijke onderwerpen, trekken lessen en formuleren een vervolg.

Zuid. Vanaf 2018 werkten het Stadslab Cool Zuid en de lokale overheid samen met ontwikkelaars van nieuwbouw, wooncorporatie en maatschappelijke organisaties aan een Lokale Omgevingsvisie (LOVI). We brachten daarbij het in 2016-2017 uit de wijk opgehaalde 'verhaal van Cool Zuid' samen met de opgaven uit de Nationale en Gemeentelijke Omgevingsvisie. Binnen de gemeente vormden we de pilot Omgevingswet Rotterdam, oefengebied voor de integrale implementatie van de Omgevingswet voor de periode 2018-2021, want input en terugkoppeling vanuit de wijken is zeer gewenst bij de zoektocht die de lokale overheden momenteel hebben.

Alleen samen maken we verschil

Er is in de afgelopen jaren veel gedaan aan gezamenlijke visie- en planvorming vanuit de wijk. Een betrokken groep zet zich met hart en ziel in voor Cool Zuid en trekt kleine projecten van de grond. Behoeft om meer lijn en gezamenlijkheid in de acties te krijgen, blijft. Praten over de toekomst voelt snel als een herhaling van zetten. We zullen met elkaar denken en doen moeten combineren om de betrokkenheid van de buurt te behouden.

2 Gezamenlijke route als kans voor de buurt

De gemeente heeft ruim 10 jaar geleden het besluit genomen om in Cool Zuid hoogbouw toe te staan. Na een lange aanloopperiode is het dan zover: de eerste woontoren wordt gebouwd. Ook AM, BPD, MM Vastgoed, RED Company en SENS Real Estate staan te trappelen om nieuwe woningen te realiseren. De daadwerkelijke start bouw verschilt echter van project tot project. Zo zullen er de komende jaren in totaal duizend woningen met aanvullende functies worden toegevoegd hetgeen een verdubbeling van het inwonersaantal betekent. Dat roept vragen op. Want wat betekenen nieuwe bewoners met een wellicht wat andere leefstijl voor bestaande sociale structuren in de buurt? Hoe zit het met de balans tussen drukte en rust? Is er nog ruimte voor groen, water en spelen? Kunnen voorzieningen de toeloop van huidige en nieuwe bewoners aan (en zijn er plekken waar zij elkaar kunnen ontmoeten)? En gaan cultuur, horeca, toerisme, wonen en zorg elkaar niet steeds meer in de weg zitten?

We zijn het erover eens dat het toevoegen van duizend woningen ook een kans voor de buurt kan zijn. De bouwactiviteiten genereren letterlijk en figuurlijk ruimte om

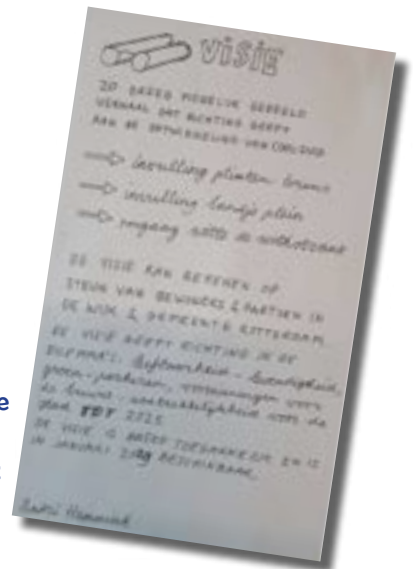

een aantal lang gekoesterde wensen te realiseren, juist ook voor de groep bewoners die al heel lang in de wijk woont met zoveel liefde voor de buurt. Dat vraagt om afstemming en samenwerking binnen een gezamenlijk toekomstperspectief. De vijf marktpartijen en gemeente hebben daarom in september 2019 het manifest "Samenwerken aan een mooi Cool Zuid" ondertekend. Zij spreken daarin af om samen met de wijk een toekomstperspectief te maken. De marktpartijen willen vooral op de thema's communicatie & branding, programmeren voor de buurt en deelmobiliteit het verschil maken. Zij pleiten ervoor om de grondopbrengst voor de gemeente uit het gebied aan te wenden voor het groener en klimaatbestendiger maken van de openbare ruimte. Op deze manier kunnen we de wijk klaar maken voor de toekomst en een bijdrage leveren aan uitdagingen rond energie, klimaat, gezondheid en mobiliteit. Door het samen te doen zorgen we ervoor dat de wijk een plek blijft voor verschillende Rotterdammers.

3 Niet voor spek en bonen oefenen

De nieuwe omgevingswet zorgt voor een nieuw spel in het maken van de stad. Rollen veranderen. Lang niet alles is van tevoren te bedenken. Daarom is oefenen van belang. Richting geven en ruimte bieden wisselen elkaar af. De lokale overheid moet in de geest van de nieuwe wet bewegen op het ritme van de initiatieven in de stad. Cool Zuid is daarmee een geschikt oefengebied omdat er veel ontwikkelingen zijn en nog veel ontwikkelingen gaan

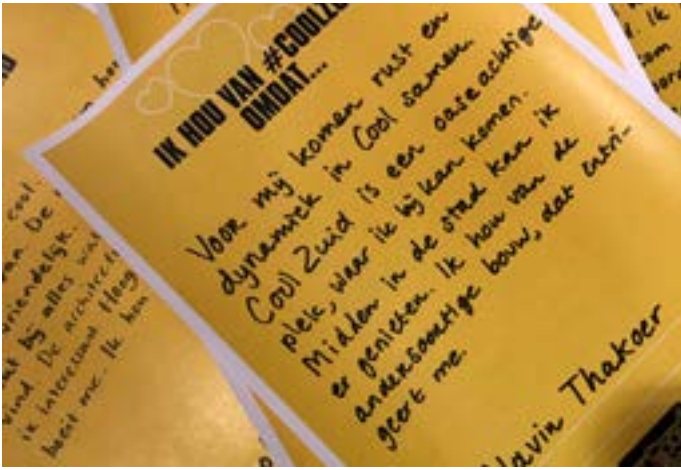
komen. Ook kent het kleine gebied veel verschillende functies en gebruiken. Oefenen met de wet is een groots gegeven. Misschien wel te groot voor een oefening. In de zomer van 2019 hebben we een opdracht binnen de gemeente Rotterdam gehaald om het oefenen handen en voeten te geven. De opdracht komt van de rayondirecteur van het Centrum van de gemeente Rotterdam. Hij vraagt ons een gezamenlijk toekomstbeeld voor de wijk te maken. Het is vooral van belang om voor een integrale visie te zorgen, dus geen toeristische visie, detailhandelsvisie of woonvisie maar de samenhang van dit alles. Op deze manier wordt het een realistische visie die antwoorden geeft op concrete vragen van mensen uit het gebied.

4 Met oude en nieuwe bouwstenen aan de slag

Hoe ga je aan de slag met een buurt en met een netwerk waar al veel bedacht en besproken is? We kunnen niet helemaal opnieuw beginnen. We moeten aan de slag en tegelijkertijd open blijven voor nieuwe betrokkenen. We

ontwikkelde het idee van #openateliers. In deze ateliers staat de liefde voor de buurt centraal, maken we gebruik van alle kennis en ideeën die er al zijn en staan we open voor nieuwe inbreng.

Liefde voor de buurt

Cool Zuid is een wijk waarvan gehouden wordt. Het kleine wijkje in het centrum van de stad wordt gewaardeerd vanwege de relatieve rust en de gezelligheid. Het is een wijk waar veel bewoners al generaties wonen en een hechte band hebben met elkaar en met een aantal ondernemers en (kunst)instellingen. De liefde voor de buurt is het vertrekpunt voor de organisatie van de #openateliers. Cool aan de Gang vroeg mensen hun liefde voor de buurt in een liefdesbrief aan de wijk te schrijven. Deze brieven staan bij elk atelier centraal. Wat er ook gebeurt, we moeten er met elkaar voor zorgen dat de liefde blijft, dat Cool Zuid een wijk blijft om van te houden.

Verskil in betrokkenheid, tempo, snelheid

In de #openateliers gaan we aan de slag met verschillende partijen. Bewoners, al dan niet onder de vleugels van Cool aan de Gang of Stadslab vinden er hun plek, betrokken ontwerpers, ontwikkelaars van de nieuw te realiseren woontorens, ondernemers, kunstinstellingen en de gemeente. Dit zijn veel verschillende partijen. Sommige mensen zijn al heel lang betrokken bij het wel en wee van de wijk en hebben een kennisvoorsprong. Anderen zijn nieuw en moeten hun plek nog zoeken. Met dit verschil in informatie, betrokkenheid en snelheid houden we in de #openateliers rekening. Het moet voor alle deelnemers een prettige plek zijn om samen te werken. Dit gegeven zorgde ervoor dat we onze bijeenkomsten tussen 17:00 en 19:00 uur organiseerden; zodat zowel bewoners als professionals makkelijk konden deelnemen. De #openateliers vonden plaats in een reeks van 6 sessies waardoor het een overzichtelijk traject is. Deelnemers hoeven niet te vrezen voor een oeverloze hoeveelheid praatbijeenkomsten.

Netwerken

Het eerste #openatelier wordt bezocht door 25 mensen, het laatste door 70. Het is belangrijk het open karakter van de #openateliers letterlijk te nemen. Daarom organiseerden we deze in de etalage van TENT/Melly op de Witte de Withstraat en in de foyer van Theater Rotterdam aan de William Boothlaan. Deelnemers komen uit verschillende netwerken en spelen allemaal ook een rol in hun eigen netwerk. Tijdens

de #openateliers roepen we deelnemers op om te delen wat we samen doen, om mensen die niet aanwezig (kunnen) zijn te informeren, om als ambassadeur van de samenwerking op te treden. We kunnen pas echt betekenisvol zijn als veel mensen zich gekend, gezien en gehoord voelen. En dat kan alleen werken als alle deelnemers daaraan bijdragen.

Nog niks af

In de #openateliers beginnen we niet opnieuw met een gesprek over de toekomst van de wijk. Er zijn de afgelopen tijd al veel studies gedaan, er zijn veel ideeën ontwikkeld, er is veel gesproken. Deze kennis hebben we als bouwstenen in de #openateliers benut om ons gezamenlijke beeld te vormen. #openateliers zijn ateliers, werkplaatsen. Dit betekent dat er nog niks af is. We werken met elkaar op basis van bouwstenen aan de toekomst van de wijk. We bepalen ook met elkaar de ambitie. Dit betekent ook dat we samen verantwoordelijk zijn om de ambitie te realiseren. In de #openateliers hebben we benadrukt dat we ons verhaal 'nog moeten verkopen' om het uitgevoerd te krijgen. En juist dat verkopen hangt samen met de stevigheid van het hierboven genoemde netwerk.

De ateliers staan niet op zichzelf. Verschillende activiteiten vonden voorafgaand aan en tijdens de serie sessies plaats. Belangrijkste doel van die activiteiten zijn: informeren en mensen de mogelijkheid bieden om van zich te laten horen en mee te doen.

Participatie

- Augustus 2019 interviews op straat over kwaliteiten van de wijk
- September 2019 acties met het mengpaneel op straat over wat te versterken en wat juist niet
- Oktober 2019 liefdesbrieven aan de wijk verzamelen via gesprekken aan de deur
- November 2019 open ateliers → coolregels
- Februari 2020 spel voor ontwerp 't Landje, te spelen met verschillende groepen
- Maart 2020 digitale enquête over coolregels

Communicatie

In oktober, november, december en maart uitgaven van

Coolkast (www.coolaandegang.nl) huis aan huis verspreid en digitale nieuwsbrief in december, februari en maart naar een (groeïend) mailbestand. Van 100 adressen in oktober naar 250 in mei.

5 Ateliers in beeld

In het eerste #openatelier was het wennen aan elkaar en de werkwijze. Het is geen klassieke bewonersavond, geen vergadering. Wat dan wel? Tijdens het eerste atelier leggen Cool aan de Gang, Stadslab, de marktpartijen en de gemeente de bouwstenen op tafel. We bespreken de uitgangspunten zoals hierboven beschreven en bereiden de deelnemers voor op de komende inhoudelijke bijeenkomsten over plein 't Landje, programmeren voor buurt, mobiliteit en de Witte de Withstraat (zie bijlage 4).

Groen, groener, groenst (26 november)

De wasmolen met liefdesbrieven aan de wijk heet alle deelnemers welkom. De liefde voor de buurt is van belang voor 't Landje, het onderwerp van het tweede atelier. Het Landje is de ontmoetingsplek en eigenlijk ook het enige grote

stuk openbare ruimte. Het is altijd van betekenis geweest. Opvallend is de eensgezindheid over het plein: het moet vooral groen worden. In het groen gaat het vooral om spelen en ontmoeten. Het regenwater dat nu overlast geeft, kan onder het plein opgevangen worden. Gezien de toename van het aantal bewoners zal het ook een belangrijke plek zijn om rust te vinden, als tegenhanger van de altijd drukke Witte de Withstraat.

Brainstorm in 3D (10 december)

Een enorme maquette en blokkendoos steelt dit #openatelier de show. Niet voor niks. Zo kunnen deelnemers een gevoel krijgen bij de veranderingen die in de wijk staan te gebeuren. Duizend woningen realiseren op zo'n klein stukje stad betekent dat er hoog gebouwd gaat worden. Aan welke voorzieningen is behoefte? Op welke plek in de wijk kunnen deze het beste gerealiseerd worden? Deelnemers waren het eens: een plek voor uitbreiding van het onderwijs, een nieuwe sporthal, een gezondheidscentrum en een buurthuis spelen de hoofdrol. De fasering van voorzieningen is een punt van aandacht. Er is op dit moment al behoefte aan huisartsen en andere eerstelijnszorg.

Delen van beweging (14 januari)

Veel mensen betekent veel bewegingen. Cool Zuid is nu al een druk gebied. Niet alleen met bewoners. Ook bezoekers van de Witte de Withstraat, het Oogziekenhuis, twee

stedelijke basisscholen en een brandweerkazerne. Het vele parkeren op straat is de meeste deelnemers ook een doorn in het oog. De nieuwbouw gaat qua automobilititeit voor verandering in de wijk zorgen. De basis wordt deelmobiliteit. Nieuwe bewoners gaan auto's delen. Er komen dus auto's bij maar lang niet zoveel als 'normaal'. Huidige bewoners moeten mee kunnen doen in deelmobiliteit. De fietser en de voetganger krijgen in de wijk meer ruimte. De wijk is goed ontsloten maar de fiets- en wandelroutes naar OV en buiten de wijk kunnen beter.

Cultuur draagt de straat (28 januari)

Het een na laatste #openatelier is drukbezocht. Koers bepalen voor de Witte de Withstraat brengt veel mensen op de been. Veel bewoners en ondernemers gaan gebukt onder de druk op de straat. Bewoners spreken van overlast en zien de toename van hotels met lede ogen aan, voor ondernemers is het niet meer betaalbaar. Het is belangrijk om een gedeelde visie op de ontwikkeling van de straat te hebben en vast te houden. De straat is volgens de deelnemers te vaak onderwerp van experiment. We moeten een lijn kiezen en vasthouden. Het moet een Rotterdamse kunst en cultuurstraat zijn die is verbonden aan de wijk, voor Rotterdammers en daarmee voor bezoekers. In dit atelier komt het belang van daadkracht weer op tafel. De visie moet zo concreet zijn, dat er op te sturen valt.

Cool cocktail: stevige basis en nieuwe energie (11 februari)

Ook het laatste #openatelier kan op veel deelnemers rekenen. Cool is een rijke wijk: de cocktail van mensen bestaat uit ervaren betrokkenen en nieuwe energie voor de wijk. Het samenwerken smaakt eigenlijk naar meer. Vanavond leggen we de oogst van de vijf eerdere ateliers bij elkaar om het verhaal te maken. De warmte voor en van de wijk blijft van belang. Het verhaal is samengevat in 12 Coolregels voor de ontwikkeling van de wijk. Het zijn regels die voor alle partijen gelden. Omdat deelnemers van de #openateliers de daad graag bij het woord voegen, is naast de 12 Coolregels ook een actielijst opgesteld om te zorgen dat we ze waar gaan maken. Op de bewonersavond van 18 maart 2020 zouden we toetsen we of de Coolregels op voldoende steun konden rekenen. Corona was spelbreker. In plaats van een bijeenkomst, hebben we een enquête georganiseerd om de mening van bewoners op te halen.

6 Coolregels

Het resultaat van het gezamenlijk verhaal voor de ontwikkeling van de wijk, presenteren we in 12 Coolregels. Als een idee, ontwikkeling of initiatief niet bijdraagt aan de Coolregels, is het niet geschikt voor Cool Zuid en kan het beter ergens anders plaatsvinden.

1 Cool Zuid ontwikkelen we samen. We respecteren ieders snelheid en inzet.

2 Om balans met de toenemende levendigheid te houden, zetten we in op luwte en rust.

3 De wijk blijft divers en betaalbaar. Er is ook plek voor kwetsbare groepen.

4 Er wordt rekening gehouden met de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen en activiteiten in (de nieuwbouw van) de wijk.

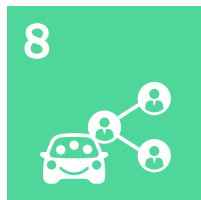
5 De openbare ruimte wordt multifunctioneel en biedt ruimte voor sport & spel, ontmoeting, groen & water.

6 Groen, groener, groenst met ruimte voor water. Als er parkeervakken verdwijnen, komt er groen terug. Woonstraten, daken, balkons en tuinen ook voorzien van meer water en groen.

7 Langzaam verkeer krijgt ruimte en voorrang. Met goede verbindingen ook naar de omliggende wijken.

8 Deelmobiliteit is toegankelijk en betaalbaar voor iedereen in Cool Zuid.

9 Stimuleren van energie transitie, besparing, hergebruik en duurzaam opwekken van stroom.

10 Circulaire economie ondersteunen met wijkhubs voor logistiek van grondstoffen en goederen. Sloopafval ten behoeve van nieuwbouw hergebruiken.

11 Kunst & cultuur zijn drager van het uitgaansgebied, met een multicultureel Rotterdams karakter, waar bezoekers welkom zijn.

12 We integreren alle Coolregels bij de ontwikkeling van Cool Zuid en houden koers!

Enquête met 65 deelnemers, de helft ervan betrof nieuwe connecties over de Coolregels:

- 1/ De helft van de mensen die de enquête heeft ingevuld heeft gezegd op de hoogte te willen blijven van samenwerking in Cool Zuid.
- 1/ Er is een aantal duidelijke prioriteiten die worden gestuurd: belang van maatschappelijke voorzieningen en de herinrichting van het plein 't Landje zijn het belangrijkste.
- 1/ Inhoudelijke Coolregels worden meer bevestigd en meer gewaardeerd in de enquête dan de procesmatige.
- 1/ De spanning van de Coolregel komt pas naar voren als het concreet wordt: zoals de keuze tussen meer groen of meer parkeren. De houdbaarheid van de Coolregels moeten blijken in de praktijk.

7 Actie!

Denken en doen gaan hand in hand. De inkt van de Coolregels is nog niet droog of de acties staan al op stapel. In de uitvoering krijgen Coolregels pas betekenis. Dan zien we of ze voldoende richting geven. De komende tijd staat het volgende te gebeuren:

- 1/ Organisatievorm voor samenwerking creëren.
- 2/ Gezamenlijk communiceren over Cool Zuid.
- 3/ Financiële raming maken voor organisatie en investeringen op hoofdlijn.
- 4/ Stimuleren van initiatieven die voor onderlinge verbinding zorgen.

- 1/ Ondernemers die hier neerstrijken in de plinten van de woontorens gaan een actieve verbinding aan met de buurt. Met functies voor nieuwe en bestaande bewoners en activiteiten die bijdragen aan buurtontmoetingen.

- 1/ Sturen op betaalbaarheid in samenwerking met Woonstad.
- 2/ Huidige bewoners een plek geven in de branding voor de nieuwbouw.

- 1/ We maken afspraken om een gezondheids-centrum, een sportzaal en onderwijsruimte een plek te geven in de nieuwbouw van de wijk.
- 2/ Bestaande ruimtes in de wijk benutten we meer voor maatschappelijke activiteiten.
- 3/ Buurthuis krijgt weer plek in de buurt.

- 1/ 't Landje krijgt deze eisen mee in het herontwerp voor het plein.
- 2/ Zoeken naar financiering voor waterberging en herinrichting 't Landje.
- 3/ Multifunctionele woonstraten.

- 1/ Openbare ruimte en ook woonstraten, daken, balkons en tuinen voorzien van meer groen en wateropvang.
- 2/ Financiële ruimte vinden voor meer groen en groenbeheer in de openbare ruimte.
- 3/ Betaalbare alternatieven vinden voor de eigen auto.

- 1/ Looproutes naar OV versterken.
- 2/ Veilige fietspaden en die verbinden naar de omliggende wijken.
- 3/ Hoogteverschillen slechten voor minder validen.
- 4/ Fietsparkeerplaatsen aanleggen.

- 1/ Deelmobiliteit (diversiteit van auto's, fietsen, steps en busjes) ontwikkelen voor iedereen in de wijk.
- 2/ Zwerfmobiliteit terugdringen.

- 1/ Aansluiting op stadsverwarming.
- 2/ Mogelijkheden zonnepanelen onderzoeken.

- 1/ Sloopafval van de nieuwbouw hergebruiken.
- 2/ Initiatieven zoals Repair Café ondersteunen.

- 1/ Gezamenlijk programmeren van de Witte de Withstraat waarbij cultuur de drager van de straat blijft.
- 2/ Kwaliteit van de straat met alle betrokkenen in de straat benoemen (ook vastgoedeigenaren).

- 1/ Politiek draagvlak voor de Coolregels vinden.
- 2/ Coolregels onder de aandacht brengen bij ontwikkelingen in de wijk.
- 3/ Regelmatig evalueren van de Coolregels en kleine en grote successen vieren.
- 4/ Blijven investeren in samenwerking (zoals #openateliers).

8 Lessen uit de #openateliers

Gebruik wat er is

In Cool Zuid is al veel werk verricht. Het is belangrijk om die kennis te gebruiken. Het is ook belangrijk om dit te benoemen. We beginnen niet opnieuw, we bouwen voort. Hiermee wordt ook duidelijk wat er nog niet is.

Benoem de ruimte

We hebben de komst van de hoogbouw voor en tijdens de #openateliers niet betwist. We hebben het als vertrekpunt voor het opstellen van de gezamenlijke visie benut. Veel ruimte ligt open. Ervoor zorgen dat we die open ruimte goed invullen, is een verantwoordelijkheid voor alle deelnemers.

Zorg dat het schuurt

In algemene zin wil iedereen meer bomen en meer groen in de buurt. Het wordt pas richtinggevend als we duidelijk maken ten koste waarvan het gaat

Variëren in vormen helpt om een breder palet aan bijdragen te verkrijgen

Mensen die op straat meededen aan acties zijn andere mensen dan de mensen die we vroeger een liefdesbrief aan de buurt te schrijven. Mensen die hun reactie via een enquête lieten weten, zijn weer andere mensen die via de mond-tot-mond-netwerken van de bewonersorganisatie hun bijdragen leverden. Door gebruik te maken van verschillende vormen, konden we in de #openateliers verschillende 'stemmen' laten horen.

Hou de samenwerking ten alle tijden open

Het is belangrijk om uitnodigend te zijn en mensen welkom te heten. Dit betekent dat het belangrijk is mensen warm te ontvangen. Ook is het belangrijk om de tijd te nemen even terug- en vooruit te kijken zodat je kunt toetsen of dat wat eerder gezegd is nog steeds klopt. Ook door te benoemen dat aanvullende ideeën en activiteiten welkom zijn, draag je bij aan een open sfeer van samenwerken. Zo ontstond het idee om community theater bij Theater Rotterdam te doen met bewoners uit Cool Zuid over de actuele vraagstukken in Cool Zuid. Door corona kon het niet plaatsvinden. Jammer want het initiatief ontstond in een prettige samenwerking op en rond de #openateliers.

Maak je eigen pers

Als samenwerkende partijen hebben we twee keer (in december 2019 en in maart 2020). De Coolregels zijn ook in de lokale krant gepubliceerd en in de Coolkast, dus huis aan huis door de hele wijk bezorgd.. Hiermee maak je duidelijk waar je staat en heb je materiaal om naar te verwijzen.

Communicatie blijft de zwakste schakel

Tegelijkertijd kan het informeren van mensen altijd beter. Ondanks het feit dat we met veel partijen het initiatief hebben genomen om de #openateliers te organiseren, zijn er nog altijd mensen die niet weten van dit traject.

Van knelpunt naar kans

In de #openateliers kijken we met een open blik naar de wijk en de geleverde bouwstenen. We kijken per definitie in samenhang naar de wijk. Dit levert kansen op voor de ontwikkeling van de wijk. Je zou verwachten dat er veel beleidsbezwaren zouden opduiken, maar het tegendeel gebeurde. Ontwikkelingen die alleen binnen een bepaalde discipline (sport voor sportzalen, welzijn voor buurthuis) een plek krijgen, kregen in het #openateliers letterlijk de kans om zich te verhouden tot andere ontwikkelingen.

9 En verder...

Op 18 maart zou een bewonersavond hebben plaatsgevonden. Hiervoor zijn alle bewoners huis aan huis uitgenodigd via een brief van de gemeente. Doel van deze avond was om te toetsen of de Coolregels op steun van de buurt kunnen rekenen. Daarnaast hebben we een aantal acties op het programma van de bijeenkomst gezet om aanwezigen uit te nodigen mee te doen aan bijvoorbeeld de aanpassingen van 't Landje, het programmeren van activiteiten op de Witte de Withstraat of het meewerken aan een nieuw buurthuis. Helaas gaat de bijeenkomst vanwege corona niet door. In plaats van toetsing via een bewonersavond, is een enquête georganiseerd. Hierdoor zijn wel weer nieuwe bewoners toegevoegd aan het netwerk.

Besluitvorming

We leggen de Coolregels ter advisering voor aan de gebiedscommissie Centrum. Na advies van de gebiedscommissie brengen we de Coolregels ter vaststelling naar wethouder Kurvers. Omdat niet alleen het gemeentebestuur zich moet houden aan de Coolregels, maar alle deelnemers aan de #openateliers, organiseren we een "vaststelling" van de Coolregels in de wijk.

Organisatie en acties

Tegelijk vindt een aantal acties plaats om de Coolregels toe te passen in de praktijk. Voor deze fase is een andere samenwerkingsvorm nodig. Voor sommige acties, is besluitvorming bij het gemeentebestuur nodig. Deze worden als losse actie gedefinieerd maar er wordt altijd verwezen naar de Coolregels. Om samen verder te kunnen, is het belangrijk om zowel digitale communicatie uit te werken als vanuit een coronaproof locatie samen te kunnen werken.

